आजचे पंचांग

दिनांक : २२ जुलै २०२६ वार : बुधवार माह (अमावस्यांत) : आषाढ माह (पूर्णिमांत) : आषाढ ऋतु : वर्षा आयन : दक्षिणायन पक्ष : शुक्ल पक्ष तिथी : नवमी तिथी नक्षत्र : स्वाती नक्षत्र (रात्री ११:०२ पर्यंत) त्यानंतर विशाखा नक्षत्र योग : साध्य योग (सायंकाळी ०६:४१ पर्यंत) त्यानंतर शुभ योग करण : बलवा करण (सायंकाळी ०६:०६ पर्यंत) त्यानंतर कौलव करण चंद्र राशी : तूळ राशी

दैनिक
राज्य लोकतंत्र
नवी दिशा... नवे विचार...

ऑक्टोबरमध्ये पाणी कपात रद्द होईल

पुणे : शहरात सुरू असलेली १५ टक्के पाणी कपात कायम ठेवण्यात येणार आहे. धरण १०० टक्के भरले नाही तर ती आणखी दोन महिने असणार आहे. धरण भरल्यास कपात मागे घेतली जाणार आहे. त्यामुळे नागरिकांनी नाराजी व्यक्त केली आहे. ऑक्टोबरपर्यंत धरणात शंभर टक्के पाणीसाठा असल्यानंतरच ती कपात रद्द केली जाईल. अन्यथा कपात पुढेही कायम ठेवण्यात येणार आहे. सध्या पाणी कपात असली तरी, नागरिकांच्या तक्रारींचे प्रमाण बरेच कमी झाले आहे.

आरएनआय : MAHMAR/2021/85884 | बुधवार, दि. २२ जुलै २०२६ | वर्ष - १ | अंक -२९४ | पाने - ४ | पुणे/पिंपरी-चिंचवड

सारांश वृत्त

‘आंदोलन देशाचा आत्मा; आंदोलकांना दहशतवादी म्हणणे अयोग्य’ – बच्चू कडूंचा सदाभाऊ खोतांवर पलटवार

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : दिल्लीतील विद्यार्थी आंदोलनाच्या पार्श्वभूमीवर आंदोलनकर्त्यांबाबत करण्यात आलेल्या वक्तव्यावरून राजकीय वाद आणखी तीव्र झाला आहे. आमदार बच्चू कडू यांनी आंदोलन हा लोकशाहीचा आत्मा असल्याचे सांगत, आंदोलकांना ‘दहशतवादी’ म्हणणे चुकीचे असल्याची स्पष्ट भूमिका घेतली. यावेळी त्यांनी सदाभाऊ खोत यांचे नाव न घेता त्यांच्या वक्तव्यावर टीका करत, अशा प्रकारची भाषा टाळायला हवी होती, असे म्हटले.

बच्चू कडू म्हणाले की, प्रत्येक आंदोलनातील सर्व भूमिका आपल्याला मान्य असतीलच असे नाही. मात्र, विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याशी संबंधित प्रश्नांवर आवाज उठवण्याचा अधिकार लोकशाहीने दिला आहे. परीक्षा पारदर्शक आणि सुरळीत झाल्या पाहिजेत. विद्यार्थ्यांचे भविष्य सुरक्षित ठेवणे ही सरकारची जबाबदारी असल्याचे त्यांनी अधोरेखित केले. शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याच्या मागणीबाबत बोलताना कडू म्हणाले की, केवळ एका मंत्र्याच्या राजीनाम्याने समस्या सुटणार नाही. शिक्षण व्यवस्थेत व्यापक आणि कायमस्वरूपी सुधारणा होणे अधिक महत्वाचे आहे. देशातील परीक्षा प्रणाली विश्वासार्ह आणि पारदर्शक करण्यासाठी धोरणात्मक बदल आवश्यक असल्याचे त्यांनी नमूद केले. कॉकरोच जनता पार्टीचे संस्थापक अभिजीत दिपके यांचा उल्लेख करत कडू म्हणाले की, सध्या त्यांचे महत्त्व वाढले असून त्यांनी या आंदोलनाचा उपयोग व्यवस्थेत सकारात्मक बदल घडवण्यासाठी करावा.

५०% आरक्षणाची मर्यादा ओलांडू नका; निवडणुका तातडीने घ्या! सर्वोच्च न्यायालयाचे महाराष्ट्र सरकारला स्पष्ट फटकार

बांठिया आयोगानंतरच्या आरक्षण रचनेवर प्रश्नचिन्ह; ‘वादाचे कारण देऊन लोकशाही रोखता येणार नाही’, सर्वोच्च न्यायालयाचे स्पष्ट निर्देश

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । विशेष प्रतिनिधी

महाराष्ट्रातील रखडलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने अत्यंत स्पष्ट आणि कठोर भूमिका घेत राज्य सरकार तसेच राज्य निवडणूक आयोगाला महत्त्वाचे निर्देश दिले आहेत. कोणत्याही परिस्थितीत एकूण आरक्षण ५० टक्क्यांपेक्षा जास्त होता कामा नये आणि या घटनात्मक मर्यादेचे काटेकोर पालन करत तातडीने निवडणुका घ्याव्यात, असे सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्ट शब्दांत बजावले आहे. न्यायालयाच्या या आदेशामुळे अनेक वर्षांपासून रखडलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांवर पडदा उठण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्या आदेशात राज्य निवडणूक आयोगाला जुलै २०२२ मध्ये सादर झालेल्या बांठिया आयोगाच्या अहवालापूर्वी अस्तित्वात असलेल्या ओबीसी आरक्षण रचनेचा आधार घेऊन निवडणूक प्रक्रिया राबविण्याचे निर्देश दिले आहेत. न्यायालयाने स्पष्ट केले की, आरक्षणासंदर्भातील अंतर्गत मतभेद, प्रशासकीय प्रक्रिया किंवा कायदेशीर वाद यांचे कारण पुढे करून लोकशाही प्रक्रिया अनिश्चित काळासाठी रोखता येणार नाही.

या प्रकरणाचा केंद्रबिंदू म्हणजे ओबीसी आरक्षणाच्या नव्या रचनेमुळे अनेक स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये अनुसूचित जाती (डउ), अनुसूचित जमाती (डढ) आणि इतर मागासवर्गीय (जइउ) यांचे मिळून एकूण आरक्षण ५० टक्क्यांच्या घटनात्मक मर्यादेपेक्षा अधिक झाल्याचा मुद्दा. काही ठिकाणी हे प्रमाण तब्बल ७० टक्क्यांपर्यंत पोहोचल्याचा दावा याचिकांमध्ये करण्यात आला होता.

सर्वोच्च न्यायालयाने यावर कठोर निरीक्षण नोंदवत स्पष्ट केले की, इंद्रा साहनी (मंडल) प्रकरणात घालून दिलेली ५० टक्के आरक्षणाची घटनात्मक मर्यादा अजूनही लागू आहे आणि राज्य प्रशासनाने पूर्वीच्या न्यायालयीन आदेशांचा चुकीचा अर्थ लावून आरक्षण निश्चित करता कामा नये. न्यायालयाच्या या भूमिकेमुळे राज्य सरकारच्या धोरणावरही प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. गेल्या काही वर्षांत ओबीसी आरक्षणाचा प्रश्न, बांठिया आयोगाचा अहवाल, प्रभाग रचना आणि विविध न्यायालयीन वाद यांच्या कारणावरून महाराष्ट्रातील महापालिका, नगरपालिका, जिल्हा परिषद आणि पंचायत समित्यांच्या निवडणुका सतत पुढे ढकलल्या गेल्या. परिणामी अनेक ठिकाणी लोकप्रतिनिधींच्या ऐवजी प्रशासकांकडे कारभार राहिला, ज्यावर विरोधक सातत्याने टीका करत होते.

न्यायालयाने आता स्पष्ट संदेश दिला आहे की, लोकशाही संस्थांना अनिश्चित काळ प्रशासकांच्या ताब्यात ठेवणे स्वीकारार्ह नाही. निवडणुका वेळेत होणे ही संविधानिक जबाबदारी असून, त्यासाठी आवश्यक त्या मर्यादेत आरक्षणाची अंमलबजावणी करणे राज्याची जबाबदारी आहे.

राजकीयदृष्ट्याही या निर्णयाचे दूरगामी परिणाम होण्याची शक्यता आहे. राज्य निवडणूक आयोगाला आता सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशांनुसार आरक्षण निश्चित करून निवडणूक कार्यक्रम जाहीर करण्याचा मार्ग मोकळा झाला आहे. त्याचवेळी, आरक्षणाच्या मुद्द्यावर राजकारण करणाऱ्या सर्वच पक्षांसमोरही आता घटनात्मक मर्यादा पाळण्याचे आव्हान उभे राहिले आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाचा हा निर्णय केवळ आरक्षणाच्या गणितापुरता मर्यादित नसून, घटनात्मक मर्यादा आणि लोकशाही प्रक्रिया यापैकी कोणतीही तडजोड मान्य केली जाणार नाही, हा स्पष्ट संदेश देणारा ठरला आहे. महाराष्ट्रातील रखडलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांचा मार्ग मोकळा करण्याबरोबरच, न्यायालयाने राज्य सरकार आणि प्रशासनाला संविधानाच्या चौकटीत राहूनच निर्णय घ्यावे लागतील, हे पुन्हा एकदा ठामपणे अधोरेखित केले आहे.

विद्यार्थी आंदोलनाला पाठिंबा देत काँग्रेसचा सरकारविरोधात आक्रमक पवित्रा; राहुल, खर्गे, प्रियांका यांना पोलिसांनी ताब्यात घेतले

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नावरून केंद्र सरकार आणि विरोधकांतील संघर्ष मंगळवारी आणखी तीव्र झाला. विद्यार्थी आंदोलकांवरील पोलिस कारवाईच्या निषेधार्थ लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी, काँग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खर्गे आणि खासदार प्रियांका गांधी यांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या लोक कल्याण मार्ग येथील निवासस्थानाबाहेर तब्बल दोन तास ठिय्या आंदोलन केले. अखेर दिल्ली पोलिसांनी आंदोलनस्थळी हस्तक्षेप करत राहुल गांधींसह अनेक काँग्रेस नेत्यांना ताब्यात घेतले.

काँग्रेस नेत्यांनी विद्यार्थ्यांवरील कथित पोलिस कारवाई, परीक्षा व्यवस्थेतील अनियमितता आणि नीट (छएएढ) परीक्षा पेपरफुटी प्रकरणाची निष्पक्ष चौकशी करण्याची मागणी केली. आंदोलनादरम्यान सरकारविरोधी घोषणाबाजी करण्यात आली. दोन तासांहून अधिक काळ रस्त्यावर ठिय्या दिल्यानंतर पोलिसांनी आंदोलकांना बसमध्ये बसवून ताब्यात घेतल्याने परिसरात काही काळ तणावाचे वातावरण निर्माण झाले.

काँग्रेसचा आरोप आहे की, देशभरातील विद्यार्थी परीक्षा व्यवस्थेतील कथित गैरव्यवहार आणि भवितव्याच्या प्रश्नावर आंदोलन करत असताना सरकार संवाद साधण्याऐवजी दडपशाहीचा मार्ग स्वीकारत आहे. विद्यार्थ्यांचा आवाज ऐकण्याऐवजी आंदोलन करणाऱ्यांवर कारवाई होत असल्याचा आरोपही पक्षाने केला आहे.

या आंदोलनामुळे राजधानीतील राजकीय वातावरण अधिकच तापले असून, विद्यार्थी प्रश्न आता राष्ट्रीय राजकारणाच्या केंद्रस्थानी पोहोचला आहे. विरोधक सरकारकडून नैतिक जबाबदारी स्वीकारण्याची मागणी करत असताना, सत्ताधारी पक्षाकडून या आरोपांना काय उत्तर दिले जाते, याकडे देशाचे लक्ष लागले आहे.

विद्यार्थी आंदोलनावरून राजधानीत राजकीय रणसंग्राम! राहुल गांधींचा मोदी निवासावर मोर्चा; संसद ठप्प, राजीनाम्याची मागणी तीव्र

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । वृत्तसंस्था

दिल्लीतील विद्यार्थी आंदोलनावर झालेल्या पोलिस कारवाईनंतर देशातील राजकारण आणखी तापले असून, मंगळवारी लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी, काँग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खर्गे आणि खासदार प्रियांका गांधी यांच्या नेतृत्वाखाली काँग्रेसच्या खासदारांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या निवासस्थानाकडे मोर्चा काढत जोरदार आंदोलन केले. विद्यार्थ्यांवरील कथित लाठीचार्ज, परीक्षा व्यवस्थेतील अनियमितता आणि केंद्र सरकारच्या भूमिकेवर प्रश्न उपस्थित करत विरोधकांनी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांच्या राजीनाम्याची मागणी केली.

राहुल गांधी यांनी आंदोलनानंतर सोशल मीडियावर सरकारवर तीव्र टीका करत, विद्यार्थ्यांवर झालेल्या अत्याचारांबाबत पंतप्रधानांनी देशाला उत्तर द्यावे. सरकार जबाबदारी स्वीकारण्यास तयार नाही आणि संसदेत चर्चेलाही टाळत आहे, असा आरोप केला. त्यांनी विद्यार्थ्यांचे भविष्य धोक्यात आल्याचा दावा करत पंतप्रधान आणि केंद्रीय शिक्षणमंत्र्यांनी नैतिक जबाबदारी स्वीकारावी, अशी मागणी केली.

आंदोलनानंतर राहुल गांधी आणि प्रियांका गांधी यांनी दिल्लीतील राम मनोहर लोहिया रुग्णालयात जाऊन पोलिस कारवाईत जखमी झालेल्या विद्यार्थ्यांची भेट घेतली. उपचार घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांशी तसेच गंभीर जखमी झालेल्या एका तरुणीच्या कुटुंबीयांशी संवाद साधत त्यांनी सरकारवर निष्क्रियतेचा आरोप केला.

दरम्यान, पंतप्रधान निवासस्थानाकडे जाणाऱ्या मोर्चादरम्यान दिल्ली पोलिसांनी काँग्रेसचे अनेक नेते आणि खासदारांना ताब्यात घेतले. त्यामध्ये चरणजीत सिंग चन्नी, डी. के. सुरेश आणि कन्हैया कुमार यांचाही समावेश होता. ताब्यात घेतल्यानंतर काँग्रेस नेत्यांनी पोलिस कारवाईवर तीव्र आक्षेप घेत सरकारवर

विरोधकांचा आवाज दडपण्याचा आरोप केला.

विद्यार्थी आंदोलनाचा मुद्दा मंगळवारी संसदेच्या पावसाळी अधिवेशनातही गाजला. लोकसभा आणि राज्यसभेत विरोधकांनी विद्यार्थ्यांवरील पोलिस कारवाई, परीक्षा व्यवस्थेतील कथित अनियमितता आणि इतर मुद्द्यांवर तातडीने चर्चा करण्याची मागणी करत घोषणाबाजी केली. गोंधळामुळे दोन्ही सभागृहांचे कामकाज वारंवार स्थगित करण्यात आले आणि अखेरीस दिवसभरासाठी तहकूब करावे लागले. दरम्यान, महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेचे अध्यक्ष राज ठाकरे यांनीही विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनाला पाठिंबा देत केंद्र सरकारवर टीका केली. आंदोलकांशी संवाद साधण्याऐवजी बळाचा वापर केल्याने परिस्थिती अधिक चिघळत असल्याचे त्यांनी म्हटले. केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांनी नैतिक जबाबदारी स्वीकारावी, अशी मागणीही त्यांनी केली. दिल्लीतील आंदोलनाचे पडसाद आता महाराष्ट्रासह अनेक राज्यांमध्ये उमटत आहेत. विविध राजकीय पक्ष, विद्यार्थी संघटना आणि सामाजिक संघटनांनी आंदोलनाला पाठिंबा जाहीर केला असून, राज्यनिहाय निदर्शने आणि आंदोलनांची तयारी सुरू आहे. या घडामोडींमुळे देशातील परीक्षा व्यवस्था, विद्यार्थ्यांचे प्रश्न आणि आंदोलन हाताळण्याच्या सरकारी पद्धतीवर व्यापक राजकीय संघर्ष निर्माण झाला आहे. एका बाजूला विरोधक सरकारकडून राजीनाम्याची आणि उत्तरदायित्वाची मागणी करत आहेत, तर दुसऱ्या बाजूला सरकारकडून अधिकृत भूमिका काय येते, याकडे देशाचे लक्ष लागले आहे.

टीप: या वृत्तातील आरोप, राजीनाम्याच्या मागण्या आणि राजकीय विधाने संबंधित नेत्यांनी केलेली आहेत. या मागण्यांवर केंद्र सरकारची अधिकृत प्रतिक्रिया उपलब्ध झाल्यानंतरच संपूर्ण चित्र स्पष्ट होईल.

दिल्लीतील लाठीचार्जची धग महाराष्ट्रात! प्रकाश आंबेडकरांची २३ जुलैला ‘महाराष्ट्र बंद’ची हाक; राज्यभर तणावाची शक्यता

विद्यार्थी आंदोलनाला विरोधकांचा वाढता पाठिंबा; प्रशासनाला सतर्कतेचा इशारा, शांतता राखण्याचे आवाहन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई । प्रतिनिधी

दिल्लीतील जंतर-मंतर आणि संसद परिसरात विद्यार्थ्यांवर झालेल्या पोलिस लाठीचार्जचे पडसाद आता महाराष्ट्रात उमटू लागले आहेत. या पार्श्वभूमीवर वंचित बहुजन आघाडीचे प्रमुख प्रकाश आंबेडकर यांनी *२३ जुलै रोजी ‘महाराष्ट्र बंद’*ची हाक दिली आहे. विद्यार्थ्यांवरील कथित पोलिस दडपशाहीचा निषेध आणि आंदोलनाला पाठिंबा म्हणून हा बंद पुकारण्यात आला असून, त्यामुळे राज्यातील राजकीय आणि कायदा-सुव्यवस्थेच्या दृष्टीने संवेदनशील परिस्थिती निर्माण होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे.

प्रकाश आंबेडकर यांनी सर्व समविचारी राजकीय पक्ष, विद्यार्थी संघटना, सामाजिक संघटना आणि नागरिकांना बंदमध्ये सहभागी होण्याचे आवाहन केले आहे. दिल्लीतील आंदोलन केवळ राजधानीपुरते मर्यादित न राहता त्याची व्याप्ती महाराष्ट्रासह इतर राज्यांतही वाढत असल्याचे चित्र दिसत आहे. दरम्यान, विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनाला विरोधी पक्षांचा पाठिंबा वाढत आहे. लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनी विद्यार्थ्यांच्या प्रश्नांवर केंद्र सरकारला लक्ष्य केले आहे. राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरदचंद्र पवार) पक्षाचे अध्यक्ष शरद पवार यांनी जंतर-मंतर येथे आंदोलक विद्यार्थ्यांची भेट घेऊन त्यांच्या मागण्या जाणून घेतल्या. त्यांनी आंदोलनाचे प्रमुख अभिजीत दिपके यांच्याशीही चर्चा केली आणि पोलिस कारवाईबाबत चिंता व्यक्त केली. याचबरोबर शिवसेना (उद्धव बाळासाहेब ठाकरे) पक्षाचे प्रमुख उद्धव ठाकरे यांनीही आंदोलनाला

जाहीर पाठिंबा दिला असून, ते दिल्लीतील आंदोलनस्थळी जाणार असल्याची माहिती समोर आली आहे. पेपरफुटी, परीक्षा व्यवस्थेतील त्रुटी आणि विद्यार्थ्यांच्या भवितव्याचा प्रश्न हा केवळ राजकीय नसून देशाच्या भविष्याशी संबंधित असल्याची भूमिका त्यांनी यापूर्वीच मांडली होती.

महाराष्ट्रातील मुंबई, पुणे, नागपूर, नाशिक, छत्रपती संभाजीनगरसह अनेक शहरांमध्ये विद्यार्थी आणि विविध सामाजिक संघटनांनी आंदोलनाला पाठिंबा दर्शविला आहे. काही ठिकाणी प्रतिबंधात्मक पोलिस कारवाईही करण्यात आली आहे. आता बंदच्या पार्श्वभूमीवर राज्यातील संवेदनशील भागांमध्ये पोलिस बंदोबस्त वाढविण्याची शक्यता आहे. राजकीय वातावरण तापत असताना, प्रशासनासमोर कायदा आणि सुव्यवस्था अबाधित ठेवण्याचे मोठे आव्हान उभे राहिले आहे. सार्वजनिक वाहतूक, बाजारपेठा, शैक्षणिक संस्था आणि सरकारी कार्यालयांवर बंदचा परिणाम होऊ शकतो. त्यामुळे जिल्हा प्रशासन आणि पोलिस यंत्रणांनी आवश्यक खबरदारी घेणे अपेक्षित आहे. मात्र, आंदोलनाचा घटनात्मक अधिकार जितका महत्त्वाचा आहे, तितकेच सार्वजनिक शांतता, नागरिकांची सुरक्षितता आणि सार्वजनिक मालमत्तेचे संरक्षणही महत्त्वाचे आहे. त्यामुळे सर्व राजकीय पक्ष, आंदोलक आणि नागरिकांनी संयम बाळगून शांततापूर्ण मार्गाने भूमिका मांडणे आवश्यक आहे. कोणत्याही प्रकारची हिंसा, तोडफोड किंवा कायदा हातात घेण्याचे प्रकार टाळणे ही सर्व संबंधितांची सामूहिक जबाबदारी आहे. दिल्लीतील विद्यार्थी आंदोलनाने आता राष्ट्रीय राजकारणाला नवे वळण दिले असून, त्याची राजकीय धग महाराष्ट्रातही पोहोचली आहे. २३ जुलैचा बंद किती व्यापक ठरतो आणि त्याचा राज्याच्या राजकीय समीकरणांवर काय परिणाम होतो, याकडे संपूर्ण राज्याचे लक्ष लागले आहे.

संपादकीय

उपोषणावर लाठी, प्रश्नांवर मौन! सरकार अधिक असंवेदनशील होत आहे का?

लोकशाहीत आंदोलन गुन्हा नसतो; ते सत्तेला विचारलेला प्रश्न असतो. पण प्रश्न विचारणाऱ्यांवर लाठी चालते आणि प्रश्न मात्र अनुत्तरित राहतात, तेव्हा चिंता केवळ एका आंदोलनाची राहत नाहीती लोकशाहीच्या आरोग्याची बनते.

दिल्लीत काल विद्यार्थ्यांच्या आंदोलनादरम्यान घडलेल्या घटनांनी पुन्हा एकदा हा प्रश्न ऐरणीवर आणला आहे. उपोषण करणाऱ्या आणि शांततापूर्ण पद्धतीने मोर्चा काढणाऱ्या आंदोलनकर्त्यांवर पोलिसांनी कारवाई केल्याच्या आरोपांमुळे सरकारच्या भूमिकेवर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. विद्यार्थ्यांच्या मागण्या योग्य की अयोग्य, हा वेगळा विषय असू शकतो; परंतु त्यांच्याशी संवाद साधण्याऐवजी आंदोलन मोडून काढण्याची प्रतिमा निर्माण होत असेल, तर ती कोणत्याही लोकशाहीसाठी चांगली नाही.

भारतात आंदोलनांची समृद्ध परंपरा आहे. महात्मा गांधींचे सत्याग्रह, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे सामाजिक आंदोलन, जयप्रकाश नारायणांची 'संपूर्ण क्रांती', अण्णा हजारे यांचे उपोषण, शेतकरी आंदोलने, विद्यार्थ्यांच्या चळवळीया सर्वांनी सरकारांना विचार करायला भाग पाडले. प्रत्येक मागणी मान्य झाली असे नाही; परंतु संवादाची दारे पूर्णपणे बंद झाली नव्हती.

आज परिस्थिती वेगळी असल्याची भावना समाजात वाढताना दिसते. आंदोलन सुरू झाले की त्याकडे अनेकदा कायदा-सुव्यवस्थेच्या प्रश्नातून पाहिले जाते. आंदोलनकर्त्यांशी चर्चा करण्यापेक्षा त्यांना हटविणे, मोर्चे रोखणे किंवा पोलिस कारवाई करणे हा पर्याय अधिक दिसू लागला आहे, अशी टीका विरोधक आणि अनेक सामाजिक कार्यकर्ते करत आहेत. सरकार मात्र कायदा-सुव्यवस्था राखणे ही आपली जबाबदारी असल्याचे सांगते.

दिल्लीतील कालच्या घटनेनंतर हा प्रश्न अधिक तीव्र झाला आहे. उपोषणकर्त्यांचे म्हणणे ऐकण्यासाठी सरकारकडून तातडीचा संवाद झाला का? आंदोलन इतक्या टोकाला जाण्याची वेळ का आली? शांततापूर्ण आंदोलनांना उत्तर म्हणून पोलिस कारवाई हा पहिला पर्याय असावा का? या प्रश्नांची उत्तरे सरकारने स्पष्टपणे देणे आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान यांच्यावरील राजकीय जबाबदारीचाही मुद्दा पुन्हा चर्चेत आला आहे. शिक्षण क्षेत्रातील विविध वाद, परीक्षा व्यवस्थेवरील प्रश्न आणि विद्यार्थ्यांच्या असंतोषाच्या पार्श्वभूमीवर विरोधक त्यांच्यावर सातत्याने टीका करत आहेत. सरकार मात्र धोरणात्मक सुधारणा सुरू असल्याचे सांगत त्यांच्यावर विश्वास कायम ठेवत आहे. ही भूमिका राजकीयदृष्ट्या योग्य की अयोग्य, यावर मतभेद असू शकतात; पण लोकशाहीत उत्तरदायित्वाचा प्रश्न टाळता येत नाही. लोकशाही म्हणजे प्रत्येक आंदोलनासमोर सरकारने तात्काळ झुकावे, असा अर्थ नाही. त्याचप्रमाणे आंदोलन करणाऱ्यांकडे पूर्णपणे दुर्लक्ष करावे, असाही अर्थ नाही. शासनाची ताकद विरोधकांना गप्प बसवण्यात नसते; ती विरोधकांचे म्हणणे ऐकून, संवाद साधून आणि योग्य निर्णय घेण्यात असते. भारतीय राज्यघटनेने नागरिकांना शांततापूर्ण आंदोलनाचा अधिकार दिला आहे. हा अधिकार केवळ कायदेशीर नाही, तर लोकशाहीचा प्राण आहे. जर आंदोलन करणाऱ्यांना सरकार आपले ऐकणार नाही, अशी भावना निर्माण झाली, तर संस्थांवरील विश्वास ढासळतो. आणि विश्वास तुटला की लोकशाही कमकुवत होते. आजचा प्रश्न केवळ दिल्लीतील एका आंदोलनाचा नाही. तो सरकार आणि नागरिक यांच्यातील संवादाच्या नात्याचा आहे. आंदोलनकर्त्यांना विरोधक म्हणून नव्हे, तर लोकशाहीतील भागीदार म्हणून पाहण्याची गरज आहे. कारण इतिहास सांगतोभारतामध्ये अनेक संघर्ष रस्त्यावर सुरू झाले, पण ते संवादाच्या टेबलावरच संपले. सरकारने कायदा-सुव्यवस्था राखावीच; पण त्याच वेळी संवेदनशीलताही दाखवावी. आंदोलनकर्त्यांनीही शांततेचा मार्ग सोडू नये. लोकशाहीत विजय कोणाचा होतो, यापेक्षा संवाद टिकतो का, हे अधिक महत्त्वाचे असते.

कालच्या दिल्लीतील घटनांनी एक प्रश्न मात्र पुन्हा विचारायला भाग पाडले आहेसरकार आंदोलकांना ऐकण्यापेक्षा त्यांना हटविण्यात अधिक व्यस्त होत आहे का?

जंजिरा किल्ल्यावर भगवा झेंडा लावण्याची मागणी; तीन महिन्यांत निर्णय न झाल्यास आंदोलनाचा इशारा

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : जंजिरा किल्ल्यावर शासनाने अधिकृतपणे भगवा झेंडा फडकवावा, अशी मागणी सह्याद्री प्रतिष्ठान हिंदुस्थानने केली असून, पुढील तीन महिन्यांत याबाबत निर्णय न झाल्यास केंद्रीय पुरातत्त्व विभागाच्या कार्यालयासमोर तीव्र आंदोलन छेडण्याचा इशारा संस्थेचे संस्थापक डॉ. श्रमिक गोजमगुंडे यांनी दिला.

पिंपरी येथे सोमवारी आयोजित पत्रकार परिषदेत ते बोलत होते. यावेळी पुणे जिल्हाध्यक्ष कुणाल साठे, राज्य संपर्क प्रमुख गौरव शेवाळे, गणेश राजपूत आदी उपस्थित होते.

डॉ. गोजमगुंडे यांनी सांगितले की, जंजिरा किल्ल्यावर सन्मानाने भगवा झेंडा लावण्याची परवानगी मिळावी यासाठी केंद्रीय सांस्कृतिक मंत्री गजेंद्रसिंह शेखावत यांच्याकडे भाजप प्रदेशाध्यक्ष रवींद्र चव्हाण यांच्या माध्यमातून पाठपुरावा सुरू आहे. परवानगी मिळाल्यास झेंड्याची देखभाल आणि संरक्षणाची जबाबदारी सह्याद्री प्रतिष्ठान हिंदुस्थान स्वीकारण्यास तयार असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

याशिवाय, मंत्री निलेश राणे यांच्याकडे पद्मदुर्ग किल्ल्यासाठी जंजिऱ्याप्रमाणे जेट्टी उभारण्याची मागणीही करण्यात आल्याचे त्यांनी सांगितले. त्यामुळे पर्यटकांना पद्मदुर्गपर्यंत पोहोचणे सुलभ होईल आणि पर्यटनालाही चालना मिळेल, असे त्यांनी नमूद केले.

पुणे जिल्हाध्यक्ष कुणाल साठे यांनी सांगितले की, २०१६ मध्ये सह्याद्री प्रतिष्ठानने राज्यातील ३०० किल्ल्यांवर एकाचवेळी भगवा झेंडा फडकवला होता. मात्र, जंजिरा किल्ल्यावर झेंडा फडकवण्यास विरोध झाल्यानंतर या विषयावर शासनाकडे सातत्याने पाठपुरावा सुरू आहे.

पुढील तीन महिन्यांत शासनाने अधिकृतपणे जंजिरा किल्ल्यावर भगवा झेंडा लावावा, अन्यथा संस्थेच्या वतीने हजारो दुर्गप्रेमी एकत्र येऊन तेथे भगवा झेंडा फडकवण्याचा कार्यक्रम हाती घेतला जाईल. यासाठी राज्यभर जनजागृती मोहीम सुरू असल्याची माहितीही कुणाल साठे यांनी दिली.

'शून्य कचरा शाळा' उपक्रमातून विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरण संवर्धनाची जाणीव निर्माण होणार : महापौर रवि लांडगे

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

भोसरी । प्रतिनिधी

पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेच्या इंग्लिश मीडियम शाळा, भोसरी येथे आसरा सोशल फाउंडेशन, पुणे यांच्या सहकार्याने राबविण्यात येणाऱ्या 'शून्य कचरा शाळा' प्रकल्पाला महापौर रवि लांडगे यांनी भेट देत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. यावेळी पर्यावरण संवर्धन, कचरा व्यवस्थापन आणि स्वच्छतेच्या सवयींबाबत विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले.

महापौर लांडगे यांनी विद्यार्थ्यांशी कचऱ्याचे योग्य वर्गीकरण, पुनर्वापर (ठशीीश), पुनर्निर्मिती (ठशलूलश्रश) आणि पर्यावरणपूरक जीवनशैलीचे महत्त्व यावर चर्चा केली. शून्य कचऱ्याची संकल्पना प्रत्यक्ष कृतीतून विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविणारा हा उपक्रम कौतुकास्पद असल्याचे त्यांनी सांगितले.

यावेळी महापौर रवि लांडगे म्हणाले, स्वच्छ, सुंदर आणि पर्यावरणपूरक पिंपरी-चिंचवड घडविण्यासाठी प्रत्येक नागरिकाचा सहभाग महत्त्वाचा आहे. त्याची सुरुवात विद्यार्थ्यांपासून झाली, तर भविष्यात पर्यावरणाबाबत जागरूक आणि जबाबदार नागरिक घडतील. शाळांमध्ये राबविण्यात येणारे असे उपक्रम स्वच्छतेची सवय, कचरा व्यवस्थापनाची जाणीव आणि पर्यावरण संरक्षणाची भावना अधिक दृढ करतात. प्रत्येक विद्यार्थ्याने आपल्या घरात आणि परिसरातही शून्य कचऱ्याचा संदेश पोहोचवावा.

विद्यार्थ्यांनी शाळेत राबविण्यात येणाऱ्या पर्यावरणपूरक उपक्रमांची माहिती महापौरांना दिली. ओला व सुका कचरा वर्गीकरण, पुनर्वापर, स्वच्छ परिसर राखणे आणि कचरा व्यवस्थापनासाठी विद्यार्थ्यांनी घेतलेल्या पुढाकाराचे महापौरांनी विशेष कौतुक केले.

पिंपरी-चिंचवड महापालिकेत कचरा वजनात १४ कोटींचा घोटाळा?; विभागीय आयुक्तांकडून चौकशीची मागणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : पिंपरी-चिंचवड महापालिकेच्या कचरा व्यवस्थापन विभागात दरवर्षी सुमारे १४ कोटी रुपयांचा कथित घोटाळा होत असल्याचा गंभीर आरोप करण्यात आला आहे. कचरा संकलनासाठी ठेकेदारांना प्रति टन २,५०० रुपये 'टिपिंग फी' दिली जात असल्याने कचऱ्याचे वजन कृत्रिमरीत्या वाढवून महापालिकेची आर्थिक फसवणूक केली जात असल्याचा दावा डॉ. विजयकुमार पाटील यांनी केला आहे.

डॉ. पाटील यांच्या मते, वजनावर आधारित देयक पद्धतीमुळे काही ठेकेदार आणि संबंधित अधिकारी संगनमताने कचऱ्यात जड वस्तू मिसळून वाहनांचे वजन वाढवत आहेत. त्यामुळे प्रत्यक्षात जितका कचरा संकलित होतो, त्यापेक्षा अधिक वजन दाखवून महापालिकेकडून जादा रक्कम उकळली जात असल्याचा आरोप आहे.

आरोपानुसार, ओला व सुका कचरा यामध्ये माती, मोठे दगड, विटा, बांधकाम व पाडकाम (CD) कचरा तसेच गाळ मिसळून वाहनांचे वजन वाढवले जाते. या प्रकारामुळे ठेकेदारांना अधिक 'टिपिंग फी' मिळते आणि महापालिकेचा आर्थिक तोटा होतो.

हा प्रकार गेल्या सात वर्षांपासून सुरू असून दरवर्षी सुमारे १४ कोटी रुपयांचा अपव्यय किंवा गैरव्यवहार होत असल्याचा दावा करण्यात आला आहे. नागपूर आणि धुळे येथेही ट्रॅक्टर व डंपरच्या वजनासंदर्भातील अशाच प्रकारचे घोटाळे उघडकीस आल्याचा उल्लेख करण्यात आला आहे.

या संपूर्ण प्रकरणाची विभागीय आयुक्तांकडून स्वतंत्र चौकशी करून पिंपरी-चिंचवड महापालिकेच्या पर्यावरण विभाग आणि शहर अभियंता विभागाच्या भूमिकेची सखोल तपासणी करावी, अशी मागणी करण्यात आली आहे.

टीप : या वृत्तातील आरोप संबंधित व्यक्तींनी केलेले असून, याबाबत महापालिका किंवा संबंधित विभागाची अधिकृत भूमिका अद्याप समोर आलेली नाही. चौकशीनंतरच वस्तुस्थिती स्पष्ट होईल.

मोशी दुर्घटना ही केवळ अपघात नाही; उत्तरदायित्व, देखरेख आणि प्रशासनाच्या कार्यपद्धतीवर उभे राहिलेले गंभीर प्रश्न

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पिंपरी : मोशी कचरा डेपोतील दुर्घटनेत नऊ कामगारांचा मृत्यू झाला. कोणत्याही औद्योगिक किंवा सार्वजनिक प्रकल्पातील अशा प्रकारची घटना ही केवळ एक अपघात म्हणून पाहता येत नाही. ती संबंधित प्रकल्पाच्या सुरक्षा व्यवस्थेची, प्रशासकीय देखरेखीची आणि उत्तरदायित्वाची गंभीर परीक्षा ठरते.

८१ एकर क्षेत्रावर उभारलेला, २१ वर्षांच्या करारावर चालणारा आणि दररोज सुमारे एक हजार टन कचऱ्यावर प्रक्रिया करणारा हा प्रकल्प शहराच्या घनकचरा व्यवस्थापनाचा महत्त्वाचा भाग मानला जातो. मात्र, या प्रकल्पात घडलेल्या दुर्घटनेने सुरक्षा उपाययोजनांच्या अंमलबजावणीबाबत अनेक प्रश्न निर्माण केले आहेत.

दुर्घटनेनंतर महापालिकेने संबंधित कंपनीला नोटीस बजावली असून, कंपनीच्या दोन अधिकाऱ्यांविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. यावरून प्रथमदर्शनी काही त्रुटी असल्याची शक्यता प्रशासनानेही मान्य केल्याचे दिसते. परंतु, हे प्रश्न दुर्घटनेनंतरच समोर का आले? नियमित सुरक्षा तपासण्या, जोखीम मूल्यांकन आणि प्रतिबंधात्मक उपाययोजना प्रभावीपणे राबविण्यात आल्या होत्या का, याचे स्पष्टीकरण अपेक्षित आहे.

याचबरोबर, अशा मोठ्या प्रकल्पांच्या कंत्राट प्रक्रियेत पारदर्शकता, देखरेख आणि जबाबदारी यावरही चर्चा होणे आवश्यक आहे.

सार्वजनिक निधीतून राबविल्या जाणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये सुरक्षा नियमांचे पालन आणि करारातील अटींची काटेकोर अंमलबजावणी ही केवळ कंत्राटदाराची नव्हे, तर संबंधित प्रशासकीय यंत्रणेचीही जबाबदारी असते.

या दुर्घटनेत नऊ कुटुंबांनी आपले आधारवड गमावले आहेत. त्यामुळे या प्रकरणात केवळ चौकशी समित्या, नोटिसा किंवा आश्वासनांपुरते न थांबता, वस्तुनिष्ठ चौकशी करून दोष निश्चित करणे आणि संबंधितांवर कायद्यानुसार कारवाई करणे गरजेचे आहे.

मोशी दुर्घटना ही भविष्यातील घनकचरा प्रकल्पांसाठीही इशारा आहे. कामगारांची सुरक्षा, पर्यावरणीय मानकांचे पालन आणि प्रशासकीय उत्तरदायित्व यांना सर्वोच्च प्राधान्य दिल्याशिवाय अशा दुर्घटनांची पुनरावृत्ती टाळणे कठीण आहे.

मोशीतील नऊ मृत्यू हा केवळ एका प्रकल्पाचा विषय नाही; तो सार्वजनिक व्यवस्थेवरील विश्वास, कामगारांची सुरक्षा आणि न्यायव्यवस्थेच्या प्रभावी अंमलबजावणीचा प्रश्न आहे. त्यामुळे या प्रकरणातील चौकशी पारदर्शक, निष्पक्ष आणि वेळेत पूर्ण होऊन जबाबदारी निश्चित होणे हीच नागरिकांची अपेक्षा आहे.

आळंदी : बांधकाम व्यावसायिकावर दगडाने हल्ला; अंगठ्याला आणि बोटाला दुखापत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

आळंदी : आळंदी येथील इंद्रायणी टॉवरजवळ कामाच्या ठिकाणी काम करू नये, या कारणावरून झालेल्या वादात एका महिलेने रोहन कुऱ्हाडे (वय ३७) या बांधकाम व्यावसायिकाला शिवीगाळ करत मारहाण केली. आरोपी महिलेने हातातील दगड मारून फिर्यादीच्या डाव्या हाताच्या करंगळीला व शेजारच्या बोटाला गंभीर जखमी केले.

गुन्हा प्रकार: आळंदी पोलीस ठाणे (बीएनएस ११८(१), ३५२ व भादवि ३२४, ५०४).

२. चिंचवड: मालमत्तेच्या वादातून बहिणीवर कुऱ्हाडीने जीवघेणा हल्ला!

विजयनगर, चिंचवड येथे मालमत्तेच्या जुन्या वादातून सख्ख्या नातेवाईकांनीच रक्ताचे नाते काळवंडल्याची घटना घडली. मनीषा जाधव (वय ४४) या वडिलांच्या घरी आल्या असता, त्यांची बहीण पल्लवी भोसले (वय ३५) आणि तिचे पती दिगंबर भोसले (वय ४०) यांनी त्यांना शिवीगाळ करत मारहाण केली. इतकेच नव्हे, तर ''तू इथे परत आल्यास तुला बघतो'' अशी धमकी देत घरासमोर पडलेला दगड उचलून डाव्या हाताला मारला अन् हाताला गंभीर जखमी केले.

गुन्हा प्रकार: पिंपरी पोलीस ठाणे (बीएनएस ११८(१), ११५(२), ३५२, ३५१(२) व भादवि ३२४, ३२३).

ऑनलाईन बँक फ्रॉड! बँक खाते उघडून नागरिकांना १.१० लाखांचा गंडा

चिखली पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत ऑनलाईन आर्थिक फसवणुकीचा आंतरराज्यीय प्रकार उघडकीस आला आहे. आरोपी रोहित भानुसे (रा. बुलढाणा) याने इतर साथीदारांशी संगनमत करून कृऋउ बँकेत बेकायदेशीर खाते उघडले. या खात्याचा वापर करून देशभरातील ३ नागरिकांची १,१०,३३४/- रुपयांची ऑनलाईन फसवणूक करण्यात आल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे.

गुन्हा प्रकार: चिखली पोलीस ठाणे (भा.न्या.सं. ३१८(४), ३(५) व आर्म अॅक्ट ६६(ड)).

सांगवी: सरकारी नोकरीचे आमिष दाखवून ९ लाखांची फसवणूक!

कृष्णाकली, जगताप ईस्टेट (पिंपळे गुरव) येथील रहिवासी मारुती शिकरे (वय ६५) यांच्या जावयाला सरकारी नोकरी लावून देतो, असे आमिष दाखवून संजय शिरंग सोनोने (रा. पातुर, जि. अकोला) याने तब्बल ९ लाख रुपये उकळले. पैसे घेऊनही कोणतीही नोकरी न देता आणि घेतलेले पैसे परत न करता फसवणूक केल्याप्रकरणी आरोपीविरोधात गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

गुन्हा प्रकार: सांगवी पोलीस ठाणे (बीएनएस ३१८(२), ३१८(४)).

पोलीस प्रशासन सतर्क:

सर्व घटनांचा पिंपरी-चिंचवड पोलीस गांभीर्याने तपास करत असून, नागरिकांनी कोणत्याही ऑनलाईन आमिषाला बळी पडू नये आणि कौटुंबिक वाद किंवा गुन्हेगारी प्रकारांबाबत तातडीने पोलिसांशी संपर्क साधावा, असे आवाहन करण्यात आले आहे.

चिंचवड: मालमत्तेच्या वादातून बहिणीवर कुऱ्हाडीने जीवघेणा हल्ला!

विजयनगर, चिंचवड येथे मालमत्तेच्या जुन्या वादातून सख्ख्या नातेवाईकांनीच रक्ताचे नाते काळवंडल्याची घटना घडली. मनीषा जाधव (वय ४४) या वडिलांच्या घरी आल्या असता, त्यांची बहीण पल्लवी भोसले (वय ३५) आणि तिचे पती दिगंबर भोसले (वय ४०) यांनी त्यांना शिवीगाळ करत मारहाण केली. इतकेच नव्हे, तर ''तू इथे परत आल्यास तुला बघतो'' अशी धमकी देत घरासमोर पडलेला दगड उचलून डाव्या हाताला मारला अन् हाताला गंभीर जखमी केले.

गुन्हा प्रकार: पिंपरी पोलीस ठाणे (बीएनएस ११८(१), ११५(२), ३५२, ३५१(२) व भादवि ३२४, ३२३).

पिंपरी: कॉसमॉस बँकेच्या खात्यातून तब्बल २७ लाख ४९ हजारांचा सायबर गंडा!

सायबर गुन्हेगारीची मोठी कारवाई पिंपरी पोलिसांनी उघडकीस आणली आहे. आरोपी प्रवीणकुमार (वय २७, रा. चिंचवड) याने मिस्टर प्रवीण कुमार नावाच्या 'द कॉसमॉस को-ऑप. बँक लि.' खात्याचा वापर संघटित सायबर गुन्हेगार टोळीला फसवणुकीची रक्कम स्वीकारण्यासाठी दिला. या खात्यावर तब्बल २७,४९,४२९.७०/- रुपयांचे संशयास्पद आर्थिक व्यवहार झाले असून, भारतभरातील ०७ नागरिकांची फसवणूक झाल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे. गुन्हा प्रकार: पिंपरी पोलीस ठाणे (बीएनएस ११२(२), ६१(२), ३१८(४), ३(५), माहिती तंत्रज्ञान कायदा कलम ६६(क), ६६(ड)).

भोसरी (मोशी): गाडी थांबवल्याचा राग धरून लाकडी दांडक्याने तुफान हाणामारी; हाताचा अंगठा फ्रॅक्चर!

मोशी प्राधिकरणातील कल्चर क्रिस्ट सोसायटीच्या गेटवर कुणाल तोडकर (वय ४३) आणि त्यांचा १४ वर्षांचा मुलगा देवांश पायभूत चालत असताना एका पांढऱ्या रंगाच्या कार चालकाने अचानक कार वळवली. ''इशारा न देता कार का वळवली?'' अशी विचारणा केली असता, कारमधील आरोपी राजू सुभाष येदे, गोविंद कांबळे आणि गौरव शर्मा (वय ३० ते ३५, रा. मोशी) यांनी फिर्यादींना शिवीगाळ केली. एवढ्यावरच न थांबता कारमधील लाकडी दांडका काढून फिर्यादीला बेदम मारहाण केली. या हल्ल्यात फिर्यादीच्या डाव्या हाताचा अंगठा फ्रॅक्चर झाला आहे.

गुन्हा प्रकार: एमआयडीसी भोसरी पोलीस ठाणे (भा. न्या. सं. ११५(२), ११८(१), ११८(२), ३५२, ३(५)).

पोलीस तपासाचा दणका:

या सर्व प्रकरणांत पिंपरी-चिंचवड पोलिसांनी गुन्हे दाखल केले असून, पोलीस उपनिरीक्षक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक दर्जाचे अधिकारी पुढील तपास करत आहेत.

दैनिक राज्य लोकतंत्र हे पत्र मुद्रक, प्रकाशक मालक सीमा भिमराव मस्के यांनी जगमित्र प्रिंटर्स अॅण्ड सेल्स कॉर्पोरेशन सुमतीनगर, जालना रोड, बीड येथे छापून कार्यालय दैनिक राज्य लोकतंत्र, राजीव गांधी चौक, कॅनाल रोड, बीड, ता.जि. बीड, ४३११२२ (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले. **संपादक** - सीमा मस्के (मोकाशे) । **कार्यकारी संपादक** - सुभाष विलासराव चौरे या अंकात प्रकाशित झालेल्या मजकुरातील मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. न्यायालयीन वाद बीड न्यायकक्षेत. EMAIL- RAJYALOKTANTRA@GMAIL.COM NO.L SB/BEED RNP-206/2024-26

सारांश वृत्त

'महाराजस्व समाधान शिबिरा'त एकाच ठिकाणी विविध शासकीय सेवा; नागरिकांनी लाभ घ्यावा – आमदार शंकर जगताप

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

चिंचवड । प्रतिनिधी

महसूल प्रशासन आणि आपत्कालीन व्यवस्थेचे बळकटीकरण योजनेअंतर्गत चिंचवड विधानसभा मतदारसंघात 'छत्रपती शिवाजी महाराज महसूल समाधान शिबिर अभियान २०२६' आयोजित करण्यात आले आहे. हे शिबिर बुधवार, २२ जुलै रोजी सकाळी १०.३० ते सायंकाळी ५.३० या वेळेत आहेर गार्डन मंगल कार्यालय, वाल्हेकरवाडी, चिंचवडगाव येथे होणार असल्याची माहिती आमदार शंकर जगताप यांनी दिली.

या शिबिरात नागरिकांना विविध महसूल व शासकीय सेवा एकाच ठिकाणी उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत. यामध्ये जिवंत सातबारा मोहीम, उत्पन्न, वय, राष्ट्रीयत्व, अधिवास, आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक (एथड), नॉन-क्रिमिलेअर व जात प्रमाणपत्र, सातबारा उतारा, फेरफार उतारा, आधारकार्ड दुरुस्ती, वारस नोंद, खरेदी-विक्री नोंद, संजय गांधी निराधार अनुदान योजना तसेच श्रावणबाळ ज्येष्ठ नागरिक अनुदान योजना यांसह विविध सेवांचा समावेश आहे.

याशिवाय राजमाता जिजाऊ महिला सक्षमीकरण योजना, घरकुल लाभार्थ्यांसाठी विशेष तरतूद, कुंभार समाजातील व्यक्तींना पारंपरिक व्यवसायासाठी सवलत, शेतजमिनीच्या कौटुंबिक वाटणीपत्रावरील नोंदणी शुल्क माफी आदी योजनांचाही लाभ नागरिकांना मिळणार आहे.

शिबिरामध्ये महिलांची शेतकरी म्हणून नोंदणी करून प्रमाणपत्रांचे वितरण, गावठाणातील नागरिकांना स्वामित्व सनद, मुख्यमंत्री बळीराजा शेत व पाणंद रस्ते योजना, शासकीय जमिनीवरील निवासी अतिक्रमण नियमितीकरण तसेच तुकडेबंदी कायद्याच्या अंमलबजावणीसाठी स्थानिक क्षेत्र घोषित करण्याबाबतची कामे देखील करण्यात येणार आहेत.

चिंचवड मंडलातील चिंचवड, आकुर्डी, पिंपरी-वाघेरे, रहाटणी, पिंपळे सौदागर, पिंपळे गुरव, तसेच निगडी मंडलातील किवळे, रावेत आणि मामुर्डी येथील खातेदार, नागरिक, मतदार आणि विद्यार्थ्यांनी आवश्यक कागदपत्रांसह शिबिराचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन आमदार शंकर जगताप यांनी केले आहे.

१०० टक्के अनुदानावर संकरीत मका व शुगरग्रेज बियाण्यांचे वाटप; पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याअभावी शेतकऱ्यांची नाराजी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी । प्रतिनिधी

आंबेगाव तालुक्यातील वडगावपीर येथे पशुसंवर्धन विभागाच्या वतीने जिल्हा परिषद वैरण विकास योजना २०२६ अंतर्गत नोंदणीकृत पशुपालक शेतकऱ्यांना १०० टक्के अनुदानावर संकरीत मका वैरण व शुगरग्रेज बियाण्यांचे वाटप करण्यात आले.

पंचायत समिती सदस्या अंकिता वाळुंज यांच्या हस्ते आयोजित कार्यक्रमात लोणी, वडगावपीर, मांदळेवाडी, वाळुंजनगर, धुमाळस्थळ आदी गावांतील लाभार्थी पशुपालक शेतकऱ्यांना बियाण्यांचे वितरण करण्यात आले.

यावेळी वडगावपीर पशुवैद्यकीय दवाखान्याचे कर्मचारी बबन पानसरे, पशुसखी संध्या खंडागळे, खरेदी-विक्री संघाचे संचालक फकिरा आदक, फकिरा मांदळे, लोणीचे उपसरपंच राजेंद्र वाळुंज, शिवाजीर वाळुंज, लौकिक खंडागळे, विजय आढाव, किरण कौटकर, बन्सी लंके, माजी उपसरपंच अण्णा पोखरकर तसेच लाभार्थी शेतकरी उपस्थित होते.

दरम्यान, या योजनेसाठी अर्ज कधी आणि कुठे भरले गेले याची माहिती परिसरातील अनेक शेतकऱ्यांना मिळाली नसल्याची खंत काही शेतकऱ्यांनी व्यक्त केली. त्यामुळे योजनांच्या प्रसिद्धी व लाभार्थी निवड प्रक्रियेत अधिक पारदर्शकता ठेवण्याची मागणी होत आहे.

दोन वर्षांपासून पशुधन विकास अधिकाऱ्याचे पद रिक्त

वडगावपीर येथील पशुवैद्यकीय दवाखाना हा श्रेणी-१चा असून, येथे कार्यरत असलेल्या पशुधन विकास अधिकाऱ्याची सुमारे दोन वर्षांपूर्वी बदली झाली. त्यानंतर हे पद अद्याप रिक्त असल्याने परिसरातील पशुपालकांना आरोग्यसेवा मिळण्यात अडचणी येत आहेत. याबाबत संबंधित विभागाकडे वारंवार पाठपुरावा करूनही नियुक्ती झालेली नाही. सध्या या दवाखान्याचा अतिरिक्त कार्यभार मंचर येथील पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्याकडे असून, त्यांच्याकडे इतरही अनेक ठिकाणांचा कार्यभार असल्याने वडगावपीर परिसराकडे अपेक्षित लक्ष दिले जात नसल्याची तक्रार आहे. पशुधन विकास अधिकाऱ्याचे पद तातडीने भरून पशुपालकांना नियमित आरोग्यसेवा उपलब्ध करून द्यावी.

- संजय पोखरकर, माजी सरपंच, वडगावपीर

टोमॅटो पिकाला बांधणीचा वेग; मजूरटंचाईमुळे शेतकरी अडचणीत

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी । प्रतिनिधी

आंबेगाव तालुक्याच्या पूर्व भागातील धामणी, देवगाव, काठापूर बुद्रुक, पोंदेवाडी, जारकरवाडी आणि लाखणगाव या बागायती पट्ट्यात टोमॅटो पिकाची मोठ्या प्रमाणावर लागवड केली जाते. सध्या या परिसरातील टोमॅटो पीक जोमात आले असून शेतकरी बांधणीच्या कामात व्यस्त आहेत.

टोमॅटोच्या वेलींची योग्य वाढ होऊन फळांचे नुकसान टाळण्यासाठी बांधणीचे काम महत्त्वाचे मानले जाते. एका एकरातील टोमॅटोची बांधणी करण्यासाठी सुमारे दहा मजूर आणि दोन दिवसांचा कालावधी लागतो, अशी माहिती टोमॅटो उत्पादक शेतकरी संजय बढेकर व सावकार बढेकर यांनी दिली.

शेतकरी सुरेश बढेकर आणि संजय बढेकर यांनी सांगितले की, लागवडीनंतर साधारण दोन महिन्यांत टोमॅटो तोडणीस येतो. एका हंगामात सरासरी १७ ते २० तोडे घेतले जातात. मात्र, सध्या सर्वत्र शेतीची कामे सुरू असल्याने मजुरांची मोठी टंचाई जाणवत असून बांधणीसह इतर कामांसाठी शेतकऱ्यांना अडचणींचा सामना करावा लागत आहे.

टोमॅटो लागवडीपासून ते शेवटच्या तोड्यापर्यंत खत, औषधे, मजुरी आणि सिंचन यावर मोठा भांडवली खर्च करावा लागतो. सध्या बाजारात टोमॅटोला प्रतिक्रेट ५०० ते ६०० रुपये दर मिळत असल्याची माहिती शेतकऱ्यांनी दिली. चांगला बाजारभाव कायम राहिल्यास यंदाच्या हंगामातून समाधानकारक उत्पन्नाची अपेक्षा टोमॅटो उत्पादकांनी व्यक्त केली आहे.

बनावट नोटा प्रकरणात मोठी कारवाई; पाच जणांना अटक, न्यायालयाकडून सात दिवसांची पोलीस कोठडी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

जुन्नर : दौंड । प्रतिनिधी

दौंड पोलीस ठाण्यात दाखल असलेल्या बनावट नोटा प्रकरणाच्या तपासात पोलिसांनी महत्त्वाची कारवाई करत पाच संशयितांना अटक केली आहे. प्राथमिक तपासात आरोपींनी संगनमताने बनावट चलनाशी संबंधित गुन्हा केल्याचे निष्पन्न झाल्याने त्यांच्यावर कारवाई करण्यात आली. न्यायालयाने सर्व आरोपींना सात दिवसांची पोलीस कोठडी सुनावली असून, या प्रकरणाचा तपास अधिक वेगाने सुरू आहे.

पोलिसांनी २० जुलै रोजी हितेश चिदानंद चलवादी (रा. पासलकरवस्ती, दौंड), प्रेम संजय मंजुळे (सध्या रा. मोशी, पुणे; मूळ रा. दौंड), विनोद विष्णू मुंडे (सध्या रा. नऱ्हे, पुणे; मूळ रा. परळी वैजनाथ, जि. बीड), रणजीत भास्करराव डिग्रज (सध्या रा. भोसरी, पुणे; मूळ रा. अकोल, जि. अमरावती) आणि ओमकार सतीश मोरे (रा. देवगाव, ता. केज, जि. बीड) यांना ताब्यात घेऊन अटक केली.

अटक केलेल्या आरोपींना न्यायालयात हजर करण्यात आल्यानंतर न्यायालयाने सात दिवसांची पोलीस कोठडी मंजूर केली. या कालावधीत आरोपींच्या राहत्या घरांची झडती घेऊन गुन्ह्यात वापरलेले साहित्य, बनावट नोटा, इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे आणि अन्य महत्त्वाचे पुरावे जप्त करण्याची प्रक्रिया राबविण्यात येणार असल्याची माहिती पोलिसांनी दिली.

तपासादरम्यान या प्रकरणात आणखी काही व्यक्तींचा सहभाग आहे का, बनावट नोटांचे जाळे किती मोठे आहे, तसेच या नोटांचा पुरवठा नेमका कुठून होत होता, याचा सखोल तपास सुरू आहे.

या कारवाईमुळे बनावट चलनाच्या रॅकेटचा मोठा पर्दाफाश होण्याची शक्यता असून, तपासातून आणखी महत्त्वाची माहिती समोर येण्याची शक्यता पोलिसांनी व्यक्त केली आहे.

स्व. अजितदादा पवार जयंतीनिमित्त आंबेगावात २२ ते २८ जुलै 'जनसेवा सप्ताह'; आरोग्य, वृक्षारोपण, महिला सक्षमीकरणासह विविध उपक्रम

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मंचर । प्रतिनिधी

महाराष्ट्राचे माजी उपमुख्यमंत्री स्वर्गीय अजितदादा पवार यांच्या जयंतीनिमित्त आंबेगाव तालुका राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या वतीने २२ ते २८ जुलै २०२६ या कालावधीत 'जनसेवा सप्ताह' आयोजित करण्यात आला आहे. शरद सहकारी बँक, भीमाशंकर सहकारी साखर कारखाना, कृषी उत्पन्न बाजार समिती मंचर आणि आंबेगाव तालुका सहकारी खरेदी-विक्री संघ यांच्या सहकार्याने सामाजिक, आरोग्य, पर्यावरण, महिला सक्षमीकरण आणि कृषी क्षेत्राशी संबंधित विविध उपक्रम राबविण्यात येणार आहेत.

२२ जुलै रोजी सकाळी १० वाजता कृषी उत्पन्न बाजार समिती, मंचर येथील शरदचंद्रजी पवार सभागृहात स्व. अजितदादा पवार यांच्या प्रतिमेला अभिवादन करण्यात येणार असून, त्यानंतर भीमाशंकर सहकारी साखर कारखाना परिसरात वृक्षारोपण कार्यक्रम होईल. २३ जुलै रोजी बाजार समिती परिसरासह लोणी, चांडोली खुर्द, भागडी आणि लाखणगाव गायरान परिसरात वृक्षारोपण मोहीम राबविण्यात येणार आहे.

मोफत नेत्रतपासणी व मोतीबिंदू शस्त्रक्रिया शिबिरे

२३ ते २७ जुलैदरम्यान ग्रामीण रुग्णालय तळेघर, शिंगवे, पेठ, घोडेगाव आणि नांदूर येथे मोफत नेत्रतपासणी व मोतीबिंदू शस्त्रक्रिया शिबिरांचे आयोजन करण्यात आले आहे. उपजिल्हा

रुग्णालय, मंचर आणि बुधावाणी हॉस्पिटल, पुणे यांच्या सहकार्याने ही शिबिरे पार पडणार आहेत.

२५ जुलै रोजी स्व. अजितदादा पवार जयंती आणि धर्मवीर चंद्रशेखर अण्णा बाणखेले यांच्या पुण्यतिथीनिमित्त उपजिल्हा रुग्णालय, मंचर येथे अन्नछत्राचे आयोजन करण्यात आले आहे.

महिला सक्षमीकरणावर विशेष कार्यक्रम

२६ जुलै रोजी सकाळी ११ वाजता मंचर येथील शिवगिरी मंगल कार्यालयात 'महिला सक्षमीकरण' या विषयावर विशेष कार्यक्रम होणार असून, दिव्य मराठीचे राज्य संपादक संजय आवटे यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले आहे. यावेळी स्व. अजितदादा पवार महिला उद्योजिका पुरस्कार, आदर्श खेळाडू पुरस्कार तसेच प्रगतशील व प्रयोगशील शेतकरी (महिला व पुरुष) कृषी सन्मान पुरस्कारांचे वितरण होणार आहे.

युवा संकल्प, स्वच्छता मोहीम आणि अख कार्यशाळा

२७ जुलै रोजी युवा संकल्प शिबिर, आदिवासी आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांना हस्ताक्षर सुधार पुस्तिकांचे वाटप तसेच श्रीक्षेत्र भीमाशंकर परिसरात सार्वजनिक स्वच्छता मोहीम राबविण्यात येणार आहे.

याशिवाय २७ जुलै ते १ ऑगस्ट या कालावधीत कृत्रिम बुद्धिमत्ता (अख) तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने ऊस उत्पादन वाढविण्यासाठी निरगुडसर, खडकी, कळंब, वळती, घोडेगाव आणि शिंगवे-पारगाव येथे ऊस विकास कार्यशाळा व शेतकरी समुपदेशन मेळावे आयोजित करण्यात आले आहेत.

जनसेवा सप्ताहातील विविध सामाजिक, आरोग्य, पर्यावरण आणि कृषीविषयक उपक्रमांचा नागरिकांनी व शेतकऱ्यांनी मोठ्या संख्येने लाभ घ्यावा, असे आवाहन आयोजकांनी केले आहे.

मावळच्या सुदुंबरे येथे उभारला जाणार एनडीआरएफचा कायमस्वरूपी तळ; आपत्ती व्यवस्थापनाला मिळणार बळ

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मावळ। प्रतिनिधी

पूर, भूस्खलन आणि इतर नैसर्गिक आपत्तींच्या पार्श्वभूमीवर आपत्ती व्यवस्थापन अधिक सक्षम करण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्र मंत्रिमंडळाने मावळ तालुक्यातील सुदुंबरे येथे राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दल (छ्ठ्रऋ) चा कायमस्वरूपी तळ उभारण्यासाठी ३ हेक्टर जागा उपलब्ध करून देण्यास मंजुरी दिली आहे.

या तळामुळे पुणे, पिंपरी-चिंचवड, मावळ तसेच पश्चिम महाराष्ट्र आणि कोकणातील आपत्कालीन परिस्थितीत एनडीआरएफचे पथक अधिक जलदगतीने घटनास्थळी पोहोचू शकणार आहे. त्यामुळे पूर, दरड कोसळणे, जलअपघात आणि इतर नैसर्गिक संकटांमध्ये बचाव व मदतकार्य अधिक प्रभावीपणे करता येणार आहे. एनडीआरएफकडून पूरपरिस्थितीत वापरल्या जाणाऱ्या इन्फ्लेटेबल (फुगवता येणाऱ्या) रेस्क्यू बोटी अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाने सुसज्ज असतात. या बोटी विशेष हायपेलॉन किंवा पीव्हीसी (झतउ) साहित्यापासून तयार केल्या जात असल्याने पुराच्या पाण्यातील अडथळ्यांवर आदळूनही त्यांचे नुकसान होण्याची शक्यता कमी असते. या बोटी काही मिनिटांत हवेने फुगवून पाण्यात उतरवता येतात. आवश्यकतेनुसार त्या चप्पूने किंवा आउटबोर्ड मोटार जोडून चालवता येतात. बचावकार्यात सुरक्षिततेसाठी लाईफबॉय, लाईफ जॅकेट आणि अन्य सुरक्षा साहित्याचाही वापर केला जातो.

सुदुंबरे येथे कायमस्वरूपी एनडीआरएफ तळ उभारण्याच्या निर्णयामुळे आपत्ती व्यवस्थापनाची यंत्रणा अधिक सक्षम होणार असून, आपत्कालीन परिस्थितीत नागरिकांना तातडीने मदत उपलब्ध होण्यास मोठी मदत होणार आहे.

वडिलांनी कपडे जाळले; अल्पवयीन करणच्या मदतीला धावली पारगाव पोलिसांची खाकी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

लोणी-धामणी । प्रतिनिधी

आंबेगाव तालुक्यातील लोणी येथील १६ वर्षीय करण फुलमाळी याचे कपडे वडिलांनी शिवीगाळ करत जाळून टाकल्याची घटना घडली. या प्रकारानंतर करणने तात्काळ पारगाव पोलिसांना फोन करून मदतीची विनंती केली. अवघ्या दहा मिनिटांत सहाय्यक पोलीस निरीक्षक सचिन कांडगे आणि त्यांच्या पथकाने घटनास्थळी धाव घेत मुलाला आधार दिला.

सोमवारी (दि. २०) दुपारी दीड ते दोनच्या सुमारास करणने पोलिसांशी संपर्क साधून वडिलांकडून सातत्याने होणारा त्रास, कपडे जाळून टाकल्याची घटना आणि त्यानंतर घरातून निघून गेल्याची माहिती दिली.

घटनास्थळी पोहोचलेल्या पोलिसांनी करणची संपूर्ण हकीकत ऐकून घेतली. त्यानंतर सहाय्यक पोलीस निरीक्षक सचिन कांडगे यांनी स्वतः पुढाकार घेत करणला आवश्यक कपडे खरेदी करून दिले आणि त्याला सुरक्षितपणे घरी पोहोचविले.

यावेळी कांडगे यांनी करणला धीर देत, यापुढे कोणत्याही प्रकारची अडचण आल्यास तात्काळ पोलिसांशी संपर्क साध, असा विश्वास दिला. पोलिसांच्या या संवेदनशील आणि तत्पर मदतीचे परिसरात कौतुक होत आहे.

शिरूरमध्ये पाणीपुरवठ्यावरून संताप; पाइपलाइन फुटली की 'मेंटेनन्स'चा बनाव?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

शिरूर : शिरूर नगरपरिषदेच्या नियोजनशून्य कारभारामुळे शहरातील पाणीपुरवठा गेल्या दोन दिवसांपासून विस्कळीत झाला असून, नागरिकांना मोठ्या गैरसोयीचा सामना करावा लागत आहे. मुख्य जलवाहिनी फुटल्यामुळे पाणीपुरवठा बंद झाल्याचा आरोप होत असताना, नगरपरिषदेकडून मात्र 'पाइपलाइन मेंटेनन्स' सुरू असल्याचे सांगितले जात असल्याने नागरिकांनी प्रशासनाच्या भूमिकेवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले आहे.

शहरातील विविध भागांमध्ये दोन दिवस पाणीपुरवठा ठप्प राहिल्याने पिण्याचे व घरगुती वापराचे पाणी मिळविण्यासाठी नागरिकांची मोठी गैरसोय झाली. विशेषतः पाण्याचा साठा करण्याची सुविधा नसलेल्या कुटुंबांना याचा सर्वाधिक फटका बसला. नागरिकांचा आरोप आहे की, दोन दिवसांत दोन वेळा मुख्य पाइपलाइन फुटली असताना त्याला 'मेंटेनन्स' असे संबोधून प्रशासन वस्तुस्थिती लपविण्याचा प्रयत्न करत आहे. जमिनीखाली चार ते पाच फूट खोल असलेल्या पाइपलाइनचा अचानक 'मेंटेनन्स' केल्याचा दावा हास्यास्पद असल्याची टीका काही नागरिकांनी केली आहे. या प्रकारामुळे नगरपरिषदेच्या नियोजनावर आणि देखभाल व्यवस्थेवरही प्रश्न उपस्थित होत आहेत.

भिडे वाडा राष्ट्रीय स्मारक कामाची उपमहापौर परशुराम वाडेकर यांच्याकडून प्रत्यक्ष पाहणी

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

पुणे : बुधवार पेठेतील ऐतिहासिक भिडे वाडा येथे सुरू असलेल्या राष्ट्रीय स्मारकाच्या उभारणीच्या कामाची आज वरिष्ठ अधिकाऱ्यांकडून प्रत्यक्ष पाहणी करण्यात आली.

क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले आणि महात्मा ज्योतिराव फुले यांनी सन १८४८ मध्ये याच ठिकाणी भारतातील मुलींची पहिली शाळा सुरू केली होती. या ऐतिहासिक वास्तूचे काम दर्जेदार आणि नियोजित वेळेत पूर्ण करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

कामाच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यासाठी आयोजित या पाहणी दौऱ्याप्रसंगी खालील प्रमुख अधिकारी उपस्थित होते:परशुराम वाडेकर – उपमहापौरबिपिन शिंदे – अधीक्षक अभियंता, भवन विभागधायगुडे – कार्यकारी अभियंतापांडकर – उपअभियंताधनंजय साळकर – आर्किटेक्टस्मारकाचे काम महात्मा फुले द्विशताब्दी जयंती वर्षातच आणि ऐतिहासिक वारशाला साजेसे पूर्ण करण्याच्या सूचना यावेळी देण्यात आल्या.

सारांश वृत्त

सिक्कीम बोगदा स्फोटात १० जणांचा मृत्यू; १५ कामगार अद्याप अडकले,

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

गंगटोक/गुवाहाटी । प्रतिनिधी

सिक्कीममधील तीस्ता नदीवरील NHPC (नॅशनल हायड्रोइलेक्ट्रिक पॉवर कॉर्पोरेशन) च्या जलविद्युत प्रकल्पात झालेल्या भीषण बोगदा स्फोटात १० कामगारांचा मृत्यू झाला असून, किमान १५ कामगार अद्याप बोगद्यात अडकले असल्याची भीती व्यक्त करण्यात येत आहे. विषारी वायू आणि धुरामुळे बचावकार्य अत्यंत कठीण बनले असून, अधिकाऱ्यांनी अडकलेल्या कामगारांच्या बचावाबाबत गंभीर चिंता व्यक्त केली आहे. ही दुर्घटना २१ जुलै रोजी सिक्कीमच्या सामरदुग गावाजवळ घडली. NHPCच्या प्राथमिक माहितीनुसार, बोगद्यातील खडकांमध्ये अडकलेल्या मिथेन वायूचा अचानक स्फोट झाल्याने ही दुर्घटना घडली. स्फोटानंतर बोगद्यात विषारी वायू आणि दाट धूर पसरल्यामुळे आत अडकलेल्या कामगारांपर्यंत पोहोचणे बचाव पथकांसाठी मोठे आव्हान ठरत आहे. NHPCने दिलेल्या माहितीनुसार, सुरुवातीला २५ कामगार आणि अधिकारी बोगद्यात अडकले होते, त्यापैकी १० जणांचे मृतदेह बाहेर काढण्यात आले आहेत. उर्वरित १५ जणांचा शोध सुरू आहे. राज्य आपत्ती व्यवस्थापन विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी विषारी वातावरणामुळे बचावकार्य संथ गतीने सुरू असल्याचे सांगितले आहे. राज्य सरकारने बचाव मोहिमेसाठी विशेष पथके तैनात केली असून, ऑक्सिजन सिलिंडर, दोरखंड आणि इतर आपत्कालीन उपकरणांसह बचावकार्य सुरू आहे. मात्र, बोगद्यातील विषारी वायू आणि असुरक्षित परिस्थितीमुळे बचाव पथकांनाही मोठा धोका निर्माण झाला आहे. सिक्कीममधील ही दुर्घटना केवळ एका प्रकल्पातील अपघात नाही; ती देशातील मोठ्या पायाभूत प्रकल्पांमधील कामगारांच्या सुरक्षेबाबत गंभीर प्रश्न निर्माण करणारी घटना आहे. स्फोटाचे नेमके कारण आणि सुरक्षा व्यवस्थेतील संभाव्य त्रुटींचा तपास पूर्ण झाल्यानंतरच जबाबदारी निश्चित होऊ शकेल.

दिल्लीकडे निघालेल्या शेतकऱ्यांना पुन्हा अडवले! भारत-अमेरिका व्यापार कराराविरोधातील आंदोलनाला सरकारची भीती?

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : भारत-अमेरिका प्रस्तावित व्यापार कराराच्या विरोधात दिल्लीकडे निघालेल्या पंजाबमधील शेतकऱ्यांना हरियाणा सरकारने पुन्हा एकदा पंजाब-हरियाणा सीमेवर रोखले आहे. शंभू-अंबाला आणि खनौरी-जिंद या सीमांवर पोलिसांनी बहुस्तरीय बॅरिकेड्स उभारून शेतकऱ्यांच्या वाहनांना पुढे जाण्यापासून अडवले. 'देश बचाओ मोर्चा'च्या नेतृत्वाखाली दिल्लीत शांततापूर्ण आंदोलनासाठी निघालेल्या शेतकऱ्यांना रोखल्याने लोकशाहीतील आंदोलनाच्या अधिकारावर पुन्हा प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे.

'देश बचाओ मोर्चा'चे समन्वयक सरवण सिंग पंधेर यांनी आरोप केला की, शेतकरी शांततेने दिल्लीला जाऊन आपली भूमिका मांडू इच्छित होते, मात्र भाजपशासित हरियाणा सरकारने प्रशासनाचा वापर करून त्यांना सीमेवरच थांबवले. दुसरीकडे, हरियाणा पोलिसांनी शंभू-अंबाला मार्ग बंद ठेवत नागरिकांसाठी पर्यायी मार्गांचा सल्ला दिला आहे.

या घटनेमुळे अनेक गंभीर प्रश्न उपस्थित होत आहेत. जर आंदोलन शांततापूर्ण असेल, तर नागरिकांना राजधानीत जाऊन आपला विरोध नोंदवण्याचा घटनात्मक अधिकार का नाकारला जात आहे? प्रस्तावित भारत-अमेरिका व्यापार कराराबाबत शेतकऱ्यांच्या शंका दूर करण्याऐवजी सरकार आंदोलन रोखण्याचा मार्ग का स्वीकारत आहे? लोकशाहीत मतभेदांना संवादाने उत्तर दिले पाहिजे की बॅरिकेड्स आणि पोलिस बंदोबस्ताने?

संयुक्त किसान मोर्चाच्या ऐतिहासिक आंदोलनानंतरही शेतकरी आणि सरकार यांच्यातील अविश्वास कायम असल्याचे हे चित्र पुन्हा एकदा समोर आले आहे. व्यापार करारामुळे कृषी क्षेत्रावर काय परिणाम होणार, भारतीय शेतकऱ्यांचे हित सुरक्षित राहणार का, आणि सरकार याबाबत संसद व जनतेसमोर पारदर्शक भूमिका मांडणार का, हे प्रश्न आता अधिक तीव्र झाले आहेत.

तेल महाग, अर्थव्यवस्था दबावात; भारताच्या बाँड बाजारात मोठी घसरण

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई । प्रतिनिधी

आंतरराष्ट्रीय बाजारात ब्रेंट कच्च्या तेलाची किंमत ९० डॉलर प्रति बॅरलच्या पुढे गेल्यानंतर भारतीय अर्थव्यवस्थेवर नव्या दबावाची चिन्हे दिसू लागली आहेत. मंगळवारी सरकारी रोख्यांच्या (Government Bonds) किमती घसरल्या, तर बाँड उत्पन्न (धळशश्रव) वाढले. विश्लेषकांच्या मते, कच्च्या तेलातील वाढ भारतासाठी महागाई, वित्तीय तूट आणि चालू खात्याच्या तुटीची (Current Account Deficit) चिंता अधिक गंभीर बनवू शकते. मंगळवारी अमेरिके-इराण तणाव वाढल्याच्या पार्श्वभूमीवर ब्रेंट क्रूडची किंमत १ टक्क्यांनी वाढून ९०.१६ डॉलर प्रति बॅरल झाली. या वाढीचा तात्काळ परिणाम भारतीय बाँड बाजारावर दिसून आला. उपलब्ध आकडेवारीनुसार, एक वर्षाच्या स्वॅप दरात वाढ झाली, तर दोन आणि तीन वर्षांच्या रोख्यांच्या उत्पन्नातही लक्षणीय वाढ नोंदवण्यात आली. बाँड यिल्ड वाढणे म्हणजे गुंतवणूकदारांचा धोका वाढल्याची भावना आणि सरकारसाठी भविष्यात कर्ज घेण्याचा खर्च वाढण्याची शक्यता असे मानले जाते. भारत आपल्या कच्च्या तेलाच्या गरजेपैकी ८० टक्क्यांहून अधिक तेल आयात करतो. त्यामुळे जागतिक बाजारात तेल महागले की त्याचा थेट परिणाम भारताच्या आयात बिलावर, रुपयाच्या विनिमय दरावर, इंधनाच्या किमतींवर आणि अखेरीस सर्वसामान्यांच्या महागाईवर होतो. पेट्रोल-डिझेल, वाहतूक, उद्योग आणि अन्नधान्याच्या किमतींवरही याचा अप्रत्यक्ष परिणाम होऊ शकतो. जर कच्च्या तेलाच्या किमती दीर्घकाळ ९० डॉलरच्या वर राहिल्या, तर महागाई नियंत्रणात ठेवण्यासाठी रिझर्व्ह बँकेला व्याजदरांबाबत कठोर भूमिका घ्यावी लागेल का? सरकारला इंधनावरील करांमध्ये बदल करावा लागेल का? आणि वाढत्या आयात खर्चामुळे वित्तीय तुटीवर किती दबाव येईल?

एम व्ही गोल्डन हल्ल्यानंतर भारत आक्रमक; रशियाकडे तीव्र निषेध नोंदवत समन्स

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली : युक्रेनच्या ओडेसा किनाऱ्याजवळ व्यापारी जहाज चत त्रेश्रवशप ड्शे वर झालेल्या हल्ल्यात चार भारतीय खलाशांचा मृत्यू झाल्यानंतर भारताने रशियाविरोधात कठोर राजनैतिक भूमिका घेतली आहे. परराष्ट्र मंत्रालयाने रशियाचे भारतातील प्रभारी राजनैतिक अधिकारी (Charge d'Affaires) व्लादिमीर लादानोव यांना पाचारण करून या घटनेबाबत तीव्र निषेध नोंदवला आहे.

परराष्ट्र मंत्रालयाने जारी केलेल्या निवेदनानुसार, १९ जुलै २०२६ रोजी गिनी-बिसाऊच्या ध्वजाखाली नोंदणीकृत व्यापारी जहाज MV Golden Leo वर झालेल्या हल्ल्याबाबत भारताने गंभीर चिंता आणि कोणतीही संदिग्धता नसलेला तीव्र निषेध व्यक्त केला आहे. या हल्ल्यात चार भारतीय नागरिकांचा दुर्दैवी मृत्यू झाला. युक्रेनच्या अधिकाऱ्यांनी हा हल्ला रशियन क्षेपणास्त्र हल्ला असल्याचा आरोप केला आहे. मात्र, या घटनेबाबत रशियाची अधिकृत भूमिका काय आहे, याकडेही आंतरराष्ट्रीय समुदायाचे लक्ष लागले आहे. भारताने रशियाशी पारंपरिक मैत्रीपूर्ण संबंध कायम ठेवले असले, तरी भारतीय नागरिकांच्या सुरक्षेच्या प्रश्नावर कठोर भूमिका घेतल्याचे या घडामोडीतून दिसून आले आहे. युक्रेन-रशिया युद्ध सुरू झाल्यापासून भारताने दोन्ही देशांशी संतुलित राजनैतिक संबंध राखण्याचा प्रयत्न केला आहे. मात्र, भारतीय नागरिकांचा जीव गेल्यानंतर भारताने अधिकृत निषेध नोंदवणे ही महत्त्वाची राजनैतिक पायरी मानली जात आहे. या घटनेमुळे काही गंभीर प्रश्न उपस्थित होत आहेत. युद्धक्षेत्रात कार्यरत भारतीय खलाशांच्या सुरक्षेसाठी आंतरराष्ट्रीय स्तरावर कोणती उपाययोजना केली जाणार? व्यापारी जहाजांवरील हल्ले रोखण्यासाठी संयुक्त राष्ट्रे आणि जागतिक समुद्री सुरक्षा यंत्रणा किती प्रभावी ठरत आहेत? आणि भारतीय नागरिकांच्या सुरक्षेच्या मुद्द्यावर भारत पुढे कोणती राजनैतिक भूमिका घेणार?

डॉक्टरही मैदानात! जंतर-मंतर घटनेवर AIIMS निवासी डॉक्टरांची राष्ट्रपतींकडे साकडे

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

जंतर-मंतर येथे घडलेल्या घटनांनंतर आता देशातील सर्वात प्रतिष्ठित वैद्यकीय संस्थांपैकी एक असलेल्या अखखचड दिल्लीच्या निवासी डॉक्टर संघटनेने (ठ्ठअ) थेट राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांच्याकडे धाव घेत स्वतंत्र आणि वेळबद्ध चौकशीची मागणी केली आहे. या घडामोडीमुळे प्रकरणाला नवे राजकीय आणि घटनात्मक महत्त्व प्राप्त झाले आहे.

स्वतःला अराजकीय (ओंश्रिळींळलरश्र) संघटना म्हणवणाऱ्या ठ्ठअ ने आपल्या निवेदनात स्पष्ट केले की, प्रत्येक नागरिकाला शांततापूर्ण आंदोलन करण्याचा लोकशाही अधिकार आहे आणि कोणत्याही वाजवी मागण्यांवर संवादातून तोडगा काढला गेला पाहिजे. डॉक्टरांच्या या भूमिकेमुळे जंतर-मंतरवरील कारवाईबाबतचे प्रश्न आणखी तीव्र झाले आहेत.

ठ्ठअ ने विशेषतः कार्यकर्ते सोनम वांगचुक यांच्याबाबत समोर आलेल्या अहवालांवर चिंता व्यक्त केली आहे. वांगचुक यांनी ड्शर्रींश असरळपीं चशवळलरश्र अर्वींळलश (डअचअ) घेऊन रुग्णालयातून बाहेर पडण्याची इच्छा व्यक्त केली असतानाही त्यांना सफदरजंग रुग्णालयातून जाऊ देण्यात आले नाही, असे वृत्त खरे असेल, तर ते रुग्णांच्या स्वायत्ततेवर आणि वैद्यकीय हक्कांवर गंभीर प्रश्न निर्माण करणारे आहे, असे डॉक्टर संघटनेने म्हटले आहे.

याशिवाय, ठ्ठअ ने सोशल मीडियावर समोर आलेल्या अशा व्हिडिओंचाही उल्लेख केला आहे, ज्यामध्ये काही पोलीस कर्मचारी आपले चेहरे आणि नावाचे बॅज झाकून असल्याचा दावा करण्यात आला आहे. या दाव्यांची स्वतंत्र चौकशी होणे आवश्यक असल्याचे संघटनेने सुचवले आहे.

जंतर-मंतरवरील घटनेनंतर आता केवळ आंदोलनकर्तेच नव्हे, तर देशातील डॉक्टरांची संघटनाही चौकशीची मागणी करत आहे. यामुळे हे प्रकरण केवळ कायदा-सुव्यवस्थेपुरते मर्यादित न राहता लोकशाही अधिकार, वैद्यकीय नैतिकता आणि प्रशासनातील उत्तरदायित्व या व्यापक प्रश्नांशी जोडले गेले आहे.

ज्ञानाच्या मंदिरातही 'मौनाचा आदेश'? IIT-रुर्कीच्या परिपत्रकाने अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर नवा वाद

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

देशातील प्रतिष्ठित शैक्षणिक संस्था आयआयटी-रुर्कीने विद्यार्थी आणि कर्मचाऱ्यांना सोशल मीडियावर कोणत्याही राजकीय आंदोलनाला, सध्याच्या आंदोलनासह, सार्वजनिक पाठिंबा दर्शवू नये, असा इशारा देणारी सूचना जारी केली आहे. या निर्णयामुळे अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य, शैक्षणिक स्वायत्तता आणि विद्यार्थ्यांच्या घटनात्मक अधिकारांवर नव्याने चर्चा सुरू झाली आहे.

२० जुलै रोजी जारी करण्यात आलेल्या या सूचनेत संस्थेच्या विद्यमान नियमांचा उल्लेख करण्यात आला आहे. त्यानुसार, विद्यार्थी किंवा कर्मचारी असे कोणतेही सार्वजनिक विधान करू शकत नाहीत ज्यामुळे संस्था आणि सरकार यांच्यातील संबंध अडचणीत येऊ शकतात. या पार्श्वभूमीवर सोशल मीडियावरील राजकीय भूमिका घेण्याबाबत सावधगिरी बाळगण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

ही सूचना सार्वजनिक होताच सोशल मीडियावर तीव्र प्रतिक्रिया उमटल्या. अनेकांनी याला गॅग ऑर्डर, म्हणजेच विद्यार्थ्यांचा आवाज दाबण्याचा प्रयत्न, असे संबोधले. टीकाकारांचा प्रश्न आहे की, विद्यापीठे ही मुक्त विचार, संशोधन आणि वैचारिक चर्चेची केंद्रे असतात. अशा ठिकाणी विद्यार्थ्यांना सार्वजनिक प्रश्नांवर मत व्यक्त करण्यापासून परावृत्त करणे हे लोकशाही मूल्यांशी सुसंगत आहे का?

दुसरीकडे, आयआयटी-रुर्की प्रशासनाने या टीकेला उत्तर देताना स्पष्ट केले की, ही कोणतीही नवी धोरणात्मक बंदी नसून संस्थेच्या विद्यमान नियमांची केवळ पुनरुच्चार करणारी सूचना आहे. त्यामुळे या परिपत्रकाचा चुकीचा अर्थ लावू नये, असे संस्थेचे म्हणणे आहे.

तथापि, या घटनेमुळे काही महत्त्वाचे प्रश्न समोर आले आहेत. जर विद्यार्थी शांततापूर्ण आणि कायदेशीर मार्गाने एखाद्या सार्वजनिक धोरणावर मत व्यक्त करत असतील, तर त्याला संस्थेच्या प्रतिमेशी जोडणे कितपत योग्य आहे? शैक्षणिक संस्थांचे उद्दिष्ट स्वतंत्र विचारसरणी घडवणे आहे की सार्वजनिक भूमिकांवर मर्यादा घालणे?

भारतीय राज्यघटनेच्या कलम १९(१)(अ) अंतर्गत नागरिकांना अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा अधिकार आहे. मात्र, हा अधिकार पूर्णपणे अमर्याद नाही आणि कायद्याने घालून दिलेल्या वाजवी निर्बंधांच्या अधीन आहे. त्यामुळे संस्थात्मक शिस्त आणि वैयक्तिक अभिव्यक्ती यामधील समतोल कसा राखायचा, हा या वादाचा केंद्रबिंदू ठरत आहे.

अजित स्मृती अविट स्मृती' प्रदर्शनातून स्व. अजितदादा पवार यांच्या जीवनप्रवासाला उजाळा; मुख्यमंत्री फडणवीसांकडून कार्याला अभिवादन

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

मुंबई । प्रतिनिधी

महाराष्ट्राचे माजी उपमुख्यमंत्री स्वर्गीय अजितदादा पवार यांच्या ६७व्या जयंतीनिमित्त आयोजित करण्यात आलेल्या 'अजित स्मृती अविट स्मृती' या विशेष छायाचित्र प्रदर्शनाचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या हस्ते मंगळवारी उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी बोलताना मुख्यमंत्र्यांनी, या प्रदर्शनातून अजितदादांचा संपूर्ण जीवनप्रवास, त्यांचे कार्यकर्तृत्व आणि अष्टपैलू व्यक्तिमत्त्व अत्यंत प्रभावीपणे उलगडले असून, त्यांच्या स्मृती कायम जनमानसात जिवंत राहतील, असे गौरवोद्गार काढले.

महिला आर्थिक विकास महामंडळाच्या सभागृहात आयोजित या प्रदर्शनात अजितदादा पवार यांच्या बालपणापासून सार्वजनिक जीवनातील विविध टप्पे, सामाजिक कार्य, राजकीय कारकीर्द, विकासकामे, शेतकरी आणि सर्वसामान्यांशी असलेले जिव्हाळ्याचे नाते तसेच त्यांच्या वैयक्तिक आयुष्यातील अनेक दुर्मिळ क्षण छायाचित्रांच्या माध्यमातून साकारण्यात आले आहेत.

प्रदर्शनाचे उद्घाटन केल्यानंतर प्रसारमाध्यमांशी संवाद साधताना मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले, अजितदादांच्या जीवनातील प्रत्येक टप्पा या छायाचित्रांमधून जिवंत झाला आहे. त्यांच्या कार्याची व्याप्ती, निर्णयक्षम नेतृत्व आणि समाजासाठी केलेले योगदान नव्या पिढीपर्यंत पोहोचविणारे हे प्रदर्शन आहे. दादांवर प्रेम करणाऱ्या प्रत्येकाने हे प्रदर्शन आवर्जून पाहावे.

यावेळी उपमुख्यमंत्री सुनेत्रा अजित पवार, वैद्यकीय शिक्षण मंत्री हसन मुश्रीफ, जलसंपदा मंत्री गिरीश महाजन, सार्वजनिक आरोग्य मंत्री प्रकाश आबिटकर, सहकार मंत्री बाबासाहेब पाटील यांच्यासह अनेक मान्यवर उपस्थित होते. प्रदर्शनात अजितदादा पवार यांच्या राजकीय आणि सामाजिक वाटचालीतील महत्त्वपूर्ण क्षण, राज्याच्या विकासासाठी घेतलेले निर्णय, विविध क्षेत्रातील योगदान तसेच सहकाऱ्यांशी आणि नागरिकांशी असलेले आत्मीय संबंध यांचे दुर्मिळ छायाचित्रांद्वारे दर्शन घडविण्यात आले आहे. अनेक अभ्यागतांनी प्रदर्शनाला भेट देत दादांच्या आठवणींना उजाळा दिला. मुख्यमंत्र्यांनी प्रदर्शनाची पाहणी करत प्रत्येक छायाचित्रामागील आठवणी जाणून घेतल्या. त्यांनी प्रदर्शनाच्या संकल्पनेचे आणि मांडणीचेही कौतुक केले. या माध्यमातून अजितदादा पवार यांच्या कार्याचा प्रेरणादायी वारसा पुढील पिढीपर्यंत पोहोचेल, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. कार्यक्रमाला आमदार शिवाजीराव गर्जे, सतीश चव्हाण, चंद्रदीप नरके, गोकुळ शिंदे, हिरामण खोसकर, माजी आमदार राजेश पाटील, गोकुळ संघाचे माजी अध्यक्ष अरुण डोंगरे यांच्यासह विविध क्षेत्रांतील लोकप्रतिनिधी, पदाधिकारी आणि नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. स्व. अजितदादा पवार यांच्या कार्याला आणि व्यक्तिमत्त्वाला अभिवादन करणारे हे छायाचित्र प्रदर्शन त्यांच्या सार्वजनिक जीवनाचा प्रेरणादायी प्रवास अनुभवण्याची संधी उपलब्ध करून देत असून, राज्यभरातील कार्यकर्ते आणि नागरिकांकडून प्रदर्शनाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळत आहे.

न्यायमूर्तींची तिसऱ्यांदा माघार; सुरेंद्र गडलिंग यांच्या जामीन अर्जावर सर्वोच्च न्यायालयात पुन्हा प्रश्नचिन्ह

■ दैनिक राज्य लोकतंत्र

नवी दिल्ली । प्रतिनिधी

भीमा कोरेगाव-एल्गार परिषद प्रकरणातील आरोपी आणि वकील-कार्यकर्ते सुरेंद्र गडलिंग यांच्या जामीन अर्जाच्या सुनावणीदरम्यान सर्वोच्च न्यायालयात पुन्हा एकदा महत्त्वाची घडामोड घडली आहे. न्यायमूर्ती श्री चंद्रशेखर यांनी २०१६ मधील सुरजगड लोहखनिज खाण जाळपोळ प्रकरणाशी संबंधित जामीन अर्जाच्या सुनावणीतून स्वतःला अलिप्त (ठशलीीश) केले. विशेष म्हणजे, गेल्या एका वर्षात या प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयातील एखाद्या न्यायमूर्तीने सुनावणीतून माघार घेण्याची ही तिसरी घटना असून, तिन्ही वेळा कोणतेही कारण सार्वजनिकपणे नमूद करण्यात आलेले नाही.

हे प्रकरण न्यायमूर्ती प्रशांत कुमार मिश्रा आणि न्यायमूर्ती श्री चंद्रशेखर यांच्या खंडपीठासमोर सुनावणीसाठी आले होते. सुनावणी सुरू होताच राष्ट्रीय तपास संस्था (छखअ) च्या वकिलांनी स्थगितीची मागणी केली. मात्र, न्यायमूर्ती मिश्रा यांनी स्पष्ट केले की, न्यायमूर्ती श्री चंद्रशेखर यांनी सुनावणी घेण्यास असमर्थता व्यक्त केल्याने हे प्रकरण आता दुसऱ्या खंडपीठाकडे वर्ग करण्यात येईल.

सुरेंद्र गडलिंग हे जून २०१८ पासून तळोजा मध्यवर्ती कारागृहात आहेत. भीमा कोरेगाव-एल्गार परिषद आणि कथित माओवादी संबंध प्रकरणात त्यांना अटक करण्यात आली होती. सध्या त्यांचा जामीन अर्ज २०१६ मधील सुरजगड खाण जाळपोळ प्रकरणाशी संबंधित असून, सुनावणीतील सातत्याने होणारा विलंब पुन्हा एकदा चर्चेचा विषय ठरला आहे.

न्यायमूर्ती एखाद्या प्रकरणातून स्वतःला अलिप्त ठेवणे ही न्यायव्यवस्थेतील मान्य आणि कायदेशीर प्रक्रिया आहे. हितसंबंधांचा संभाव्य संघर्ष, पूर्वीची भूमिका किंवा इतर कोणतेही नैतिक कारण असल्यास न्यायमूर्ती अशा निर्णयाचा अवलंब करू शकतात.

मात्र, जेव्हा एखाद्या संवेदनशील प्रकरणात सलग तिसऱ्यांदा न्यायमूर्ती सुनावणीतून माघार घेतात आणि त्यामागील कारण सार्वजनिक होत नाही, तेव्हा न्यायव्यवस्थेतील पारदर्शकता आणि प्रकरणाच्या जलद निकाली निघण्याबाबत प्रश्न उपस्थित होणे स्वाभाविक मानले जाते.

कायदेतज्ज्ञांच्या मते, न्यायमूर्तींना माघार घेण्याचा पूर्ण अधिकार असला तरी, अशा घटनांमुळे प्रकरणातील सुनावणी सतत पुढे ढकलली गेल्यास आरोपीच्या घटनात्मक अधिकारांवर परिणाम होऊ शकतो. भारतीय राज्यघटनेतील कलम २१ अंतर्गत प्रत्येक नागरिकाला न्याय्य आणि वेळेत न्याय मिळण्याचा अधिकार आहे. त्यामुळे जामीन अर्जावरील दीर्घकाळ प्रलंबित सुनावणी ही स्वतंत्र चिंतेची बाब ठरते.

दुसरीकडे, राष्ट्रीय तपास संस्था या प्रकरणाला राष्ट्रीय सुरक्षेशी संबंधित गंभीर गुन्हा मानते आणि न्यायालयीन प्रक्रियेनुसारच कारवाई सुरू असल्याचे सांगत आली आहे. या पार्श्वभूमीवर न्यायालयाचा अंतिम निर्णयच निर्णायक ठरणार आहे.

दरम्यान, न्यायालयीन प्रक्रियेत सातत्याने होत असलेला विलंब, न्यायमूर्तींच्या वारंवार माघारी आणि दीर्घ काळापासून तुरुंगात असलेल्या आरोपींच्या जामीन अर्जांबाबत देशभरात पुन्हा चर्चा सुरू झाली आहे.

न्यायमूर्तींचा 'रिक्यूजल' हा कायदेशीर अधिकार असला तरी, त्यामागील कारणे न सांगितल्याने पारदर्शकतेबाबत प्रश्न उपस्थित होतात. त्याचवेळी, कोणत्याही प्रकरणातील दोष किंवा निर्दोषत्वाचा अंतिम निर्णय हा केवळ न्यायालयीन प्रक्रियेनंतरच ठरतो.